

Bibliografie

1. BANDURA, A. Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 1977. pp. 191–215. DOI: 10.1037/0033-295X.84.2.191
2. BOTHA, M. Prior Entrepreneurial Exposure and Action of Women Entrepreneurs: Exploring the Moderation Effects of Entrepreneurial Competencies in a Developing Country Context. *Frontiers in psychology*, vol. 11, 2020. DOI: 10.3389/fpsyg.2020.00922
3. EDELMAN, L. F., MANOLOVA, T., SHIROKOVA, G., TSUKANOVA, T. The impact of family support on young entrepreneurs' start-up activities. *Journal of Business Venturing, Elsevier*, vol. 31(4), 2016. pp. 428-448. DOI: 10.1016/j.jbusvent.2016.04.003
4. LIÑÁN, F., CHEN, Y. Development and Cross-Cultural Application of a Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, vol. 33(3), 2009. pp. 593–617. DOI: 10.1111/j.1540-6520.2009.00318.x
5. MATTHEWS, C., MOSER, S. A Longitudinal Investigation of the Impact of Family Background and Gender on Interest in Small Firm Ownership. *Journal of Small Business Management*, vol. 34, 1996. pp. 365–377. DOI: 10.1007/978-0-387-09523-3_4
6. PETERMAN, N. E., KENNEDY, J. Enterprise Education: Influencing Students' Perceptions of Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, vol. 28, 2003. pp. 129-144. DOI: 10.1046/j.1540-6520.2003.00035.x

CZU: 316.624-058.56

PROFILUL AGRESORULUI FAMILIAL LA DEȚINUȚII CONDAMNAȚI PENTRU VIOLENȚĂ DOMESTICĂ ÎN ROMÂNIA

Săbăreanu Laurențiu-Mihai

UPSC „Ion Creangă”

(România)

ORCID: 0000-0002-8931-8968

Adnotare

Studiul de față și-a propus să identifice profilul agresorului familial pe baza dimensiunilor de personalitate (impulsivitate, agresivitate-ostilitate, neuroticism) și variabilelor de personalitate (ruminația, tulburările de personalitate, distresul emoțional) la bărbații care execută pedepse privative de libertate pentru infracțiuni de VD. Rezultatele obținute demonstrează că agresorul familial din spațiul românesc este similar cu cel al bătaușilor din lumea largă, ceea ce relevă o anumită coerență între tipurile de agresori, atât în ceea ce privește aspectele generale, cât și a caracteristicilor specifice.

Cuvinte-cheie: agresor familial, violență domestică, tipuri, personalitate, ruminație.

Annotation

The present study aimed to identify the family offender profile based on personality dimensions (impulsivity, aggression-hostility, neuroticism) and personality variables (rumination, personality disorders, emotional distress) in men serving custodial sentences for DV (domestic violence) offences. The results obtained show that the family aggressor in Romania is similar to that of bullies in the wider world, which indicates a certain consistency between the types of aggressors, both in terms of general aspects and specific characteristics.

Keywords: domestic abuser, domestic violence, types, personality, rumination.

Introducere

Agresivitatea și violența domestică sunt, indubitabil, o problemă întâlnită în toate țările, culturile sau societățile, o problemă care impactează negativ nu doar persoanele implicate, ci și comunitatea din care acestea fac parte. Deși este considerat, un fenomen tabu, care încă tinde să se desfășoare „în spatele ușilor închise”, o dată cu trecerea din sfera privată, a familiei, în cea publică, violența domestică a devenit un subiect intens cercetat.

Violența domestică (VD) reprezintă o formă de violență interpersonală, fiind considerată o agresiune intenționată și nelegitimă asupra integrității celuilalt. Ea se înscrie într-o serie de comportamente și manifestări agresive, de atac și coerciție, cu scopul de a asigura sau menține autoritatea, dominarea și controlul partenerului, atașate unei distribuirii inegale a puterii în cadrul relației (ANES, 2018; Muntean, 2009; Roehl, O’Sullivan, Webster, și Campbell, 2005; Liiceanu, Saucan, Micle, 2004). Violența domestică poate fi verbală, psihologică, sexuală, spirituală, economică sau socială.

Statisticile arată că, deși atât bărbații, cât și femeile inițiază violența, cele mai des întâlnite victime sunt femeile, violența exercitată de femei fiind mai puțin frecventă și cu consecințe mai puțin grave, comparativ cu agresorii de sex masculin (Reid et al., 2008; Garcia-Moreno et al., 2006; Stöckl et. al., 2013). De asemenea, alte estimări sugerează că până la o treime din totalul femeilor sunt victime ale VD pe parcursul vieții (Rakovec-Felser, 2014), anual patru milioane de femei fiind agresate de partener (Sartin, Hansen și Huss, 2006).

Majoritatea studiilor privind tipologia agresorilor care comit acte de VD sunt realizate în principal în eșantioane clinice (Huss și Ralston, 2008; Walsh et al., 2010; Fowler și Westen, 2011) sau medico-legale (Stoops, Bennett și Vincent, 2009; Thijssen și de Ruitter, 2011; Waltz, Babcock, Jacobsen și Gottman, 2000), puține cercetări fiind realizate cu deținuți din închisori (Cunha și Gonçalves, 2013). În al doilea rând, cercetătorii au validat empiric tipologiile bătașilor folosind, în mod repetat, aceleași instrumente de evaluare și design operațional (Huss și Ralston, 2008; Waltz et al., 2000). Studiile anterioare au utilizat în special inventarul MCMI-III (Millon Clinical Multiaxial Inventory-III) pentru a surprinde dimensiunile psihopatologice și CTS-2 (Conflict Tactic Scales-2) pentru a evalua dimensiunile violenței. În acest context, scopul acestui studiu a constat în identificarea profilului agresorului familial la un eșantion românesc de bărbați care ispășesc pedepse privative de libertate pentru acte de VD, aplicând metode similare procedurilor din investigațiile anterioare ale lui Holtzworth-Munroe și colaboratorilor (2000), utilizând însă un set diferit de instrumente.

Având în vedere cele menționate mai sus, întrebarea cercetării este următoarea: există un profil eterogen al agresorului în populația de bărbați condamnați pentru comiterea infracțiunilor de VD, în acord cu literatura de specialitate în domeniu? Pentru a răspunde la această întrebare, studiul de față și-a propus să examineze în mod empiric tipologiile agresorilor familiari pe baza dimensiunilor de personalitate și a variabilelor de personalitate, distresului emoțional, ruminației, ca strategie de coping cognitiv-emoțional și al agresivității instrumentale.

Metoda

Participanți

Cercetarea a fost realizată pe un lot de deținuți care execută pedepse privative de libertate într-un penitenciar din Regiunea Sud-Muntenia din România. Participarea la studiu a subiecților s-a făcut pe bază de voluntariat, cu completarea formularului de consimțământ informat. Participanții au fost selectați folosind următoarele criterii de includere: a) sex masculin; b)

vârsta mai mare de 20 ani; c) naționalitate română; d) un nivel educațional cel puțin aferent clasei a VIII-a, nivel gimnazial; e) condamnări pentru infracțiuni comise cu violență în familie (omor, lovire și alte violențe, vătămare corporală, lovituri cauzatoare de moarte, lipsirea de libertate); d) implicați într-o relație abuzivă actuală sau anterioară. Fiecărui deținut i-a fost explicat scopul cercetării. Eșantionul a inclus 173 de bărbați condamnați pentru diferite infracțiuni de VD. Dintre aceștia, 104 (60,46%) execută pedepse privative de libertate pentru omor, omor calificat, lovituri cauzatoare de moarte, viol, agresiune în familie. Vârsta participanților la studiu este cuprinsă între 21 de ani și 70 de ani ($M=38,76$; $SD=11,217$). 100 dintre subiecți au nivel de studii de gimnaziu, 8 clase (61,3%), 40 dintre aceștia au 10 clase (23,3) și 33 dintre subiecți au 12 clase (15,4%).

Procedură și instrumente

Pentru colectarea datelor referitoare la variabilele studiului s-a utilizat ancheta pe bază de chestionar. Chestionarele au fost completate individual. Fiecare instrument înregistrat în formular a avut instrucțiuni clar precizate, respectiv cum trebuiau citite întrebările și modul în care se bifează răspunsurile. Setul de teste psihologice au urmărit evaluarea dimensiunilor implicate în conturarea profilului agresorului familial. Anterior completării chestionarelor, subiecții au participat la un interviu semi-structurat, care a constituit o componentă a evaluării în vederea surprinderii informațiilor referitoare la tipul de agresivitate, respectiv generalitatea agresivității/violenței, agresivitate/violență împotriva partenerii, agresivitate/violență în familia de origine, auto-agresivitate și consum de substanțe, precum și pentru colectarea informațiilor socio-demografice.

Pentru identificarea profilului agresorului, ca procedeu statistic am utilizat analiza de clusteri, ierarhică și algoritmul de grupare k-means, precum și analiza de varianță MANOVA. Măsurarea variabilelor independente s-a realizat cu următoarele instrumente:

Chestionarul ZKPQ - Zuckerman-Kuhlman Personality Questionnaire (Zuckerman, 2002), varianta în limba română CAS++ (Miclea, Porumb, Cotârlea și Albu, 2009). Chestionarul cuprinde 99 de itemi grupați în șase scale. Pentru cercetarea de față am selectat itemii referitori la dimensiunea Impulsivitate, Neuroticism Agresivitatea și Ostilitatea.

Chestionarul de Evaluare a Copingului Cognitiv Emoțional (CERQ) (Garnefski, Kraaij și Spinhoven, 2002), varianta românească (Perțe și Țincaș, 2010), un chestionar multidimensional, de autoevaluare, care măsoară strategiile de coping cognitiv-emoțional. Chestionarul are 36 de itemi împărțiți proporțional pe nouă scale. Fidelitatea test-retest este semnificativă pe fiecare scală. Pentru cercetarea de față am selectat itemii care fac referire la strategia de coping cognitiv dezadaptativ, ruminarea.

Chestionarul de Personalitate SCID-II (DSM-IV). SCID-II este un interviu diagnostic semistrukturat de evaluare a celor 10 tulburări de personalitate de pe Axa II a DSM-IV. Chestionarul cuprinde 119 întrebări. Fișa rezumativă calculează un scor dimensional pentru fiecare tulburare de personalitate, prin însumarea numărului de itemi cotați pozitiv.

Chestionarul de agresivitate (AQ) (Buss și Perry, 1992). AQ este un chestionar de auto-raportare fiabil și valid, folosit pentru a evalua tendințele agresive, utilizat în mediile criminogene. În studiul de față, a fost utilizată varianta românească a AQ (Săbăreanu, Gonța și Oprea, 2022), care a demonstrat proprietăți psihometrice bune. AQ conține 24 de itemi și măsoară patru subscale: Agresivitate fizică ($\alpha = .84$); Agresivitate verbală ($\alpha = .78$); Furia ($\alpha =$

.84) și Ostilitate ($\alpha = .89$). Un scor total AQ compus ($\alpha = .97$) este calculat însumând toate subscalele. Scorurile înalte indică niveluri mai mari de agresivitate.

Profilul distresului emoțional (PDE) (D. David pentru versiunea în limba română), un instrument elaborat pentru a servi la evaluarea dimensiunii subiective a emoțiilor negative funcționale și disfuncționale. PDE este o scală cu 26 de itemi care măsoară emoțiile negative disfuncționale și emoțiile negative funcționale din categoriile „frică” și „tristețe/deprimare”.

Chestionar C1 – grila de interviu structurat utilizată în mediul penitenciar pentru evaluarea riscului de agresivitate (scor general). Afirmările din grilă se grupează în factorii: generalitatea agresivității/violenței, agresivitate/violență împotriva partenerei, agresivitate/violență în familia de origine, auto-agresivitate și consum de substanțe.

Facem precizarea că termenii agresivitate și violență sunt interșanjabili, astfel încât să faciliteze înțelegerea afirmațiilor de către subiecți.

Rezultate

Analiza cluster este o metodă empirică de clasificare a cazurilor investigate în grupuri omogene. Pentru a crea clusterelor, am selectat următoarele variabile: tulburarea de personalitate depresivă (TPD), tulburarea de personalitate paranoidă (TPPA), tulburarea de personalitate narcisică (TPNa), tulburarea de personalitate borderline (TPBo), tulburarea de personalitate antisocială (TPAS), trăsăturile de personalitate impulsivitate, neuroticism-anxietate și agresivitate-ostilitate, ruminația, ca strategie de coping cognitiv-emoțional și trăsăturile de agresivitate instrumentală, respectiv agresivitatea fizică și ostilitatea.

Am utilizat analiza ierarhică bazată pe evaluarea distanței euclidiene pătratice dintre cazuri pe variabilele selectate (Romesburg, 1984, p. 15), pentru a crea subgrupurile de agresori. Criteriul de determinare al numărului de clusteri s-a bazat pe examinarea dendogramei și pe numărul de cazuri. Soluția potrivită a fost considerată cea cu trei sau patru grupuri, însă distribuția cazurilor a determinat analiza a patru grupuri. Dendrograma și reprezentarea grafică a acestora a relevat că analiza a produs un număr de patru cluster distincte.

Ulterior, pentru a valida analiza ierarhică, a fost efectuată o analiză de partiționare k-means a clusterelor obținute. Pe baza mediilor grupurilor legate de variabilele studiate, 72 subiecți (41,6 %) au fost grupați în clusterul 1 și au fost denumiți ca agresori non-patologici (NP), 21 de subiecți (12,1%) au fost grupați în clusterul 2 denumiți disforici/borderline (DB), 28 de subiecți (16,2%) au fost grupați în clusterul 3, fiind denumiți subtipul antisociali/general violenți (AV), și 52 de subiecți (30,1%) au fost grupați în clusterul 4 și au fost denumiți subtipul agresori antisociali (ASS). Reprezentarea agresorilor între cluster a fost similară $\chi^2(24) = 92,94$, $p=0,000$. În ansamblu, aceste rezultate se aseamănă cu tipologia propusă de Holtzworth-Munroe și colaboratorii (2000).

Analiza de clusteri a demonstrat, în acord cu literatura de specialitate, că agresorii familiali nu sunt un grup omogen.

Pentru a verifica în ce măsură combinația variabilelor incluse în analiză este semnificativă, am utilizat analiza MANOVA. Realizarea analizei s-a făcut introducând variabilele folosite pentru a crea clusterelor în vederea evaluării diferențelor mediate de factorul „tipul de agresor” (AV, DB, ASS sau NP).

Analiza a evidențiat un rezultat multivariat semnificativ al efectului factorului „tip de agresor”, Pillai's = 1,597, $F(36, 480) = 34,93$, $p < 0,001$, $\eta^2 = .981$, $1-\beta = 1.00$. În plus, mărimea efectului, $f = 0,65$, a fost mare, explicând 61,1 % din varianță.

Analiza multivariată a varianței a relevat diferențe semnificative mediate de tipul de agresor pentru agresivitatea fizică, explicând 49,6% din varianță. Comparăția post-hoc cu corecția Bonferonni a demonstrat că tipul AV și DB raportează semnificativ mai multă agresivitate fizică, comparativ cu tipurile NP și ASS. Diferențe semnificative se înregistrează și în ce privește ostilitatea ca trăsătură de agresivitate, tipul ASS raportând o medie semnificativ mai mare comparativ cu celelalte tipuri, respectiv NP, DB și AV, explicând 49,9% din varianță. În ce privește trăsăturile de personalitate, comparația post-hoc cu corecția Bonferonni demonstrează că tipul DB și ASS raportează o marcantă trăsătură impulsivă, comparativ cu tipul AV și NP, ceea ce explică 35% din varianță. Pentru trăsătura agresivitate-ostilitate, se remarcă diferențe semnificative între tipurile de agresori identificate, tipul DB înregistrând rate de mai mari comparativ cu tipurile AV, ASS și NP, explicând 61,8% din varianță. Trăsătura neuroticism-anxietate este caracteristică tipului DB, explicând 54% din varianță. Analiza post-hoc cu corecția Bonferonni indică diferențe semnificative între tipul DB și tipurile NP, ASS și AV [$F(3, 169)=30,35, p=0,000, \eta^2=0,54, 1-\beta=1$]. În ce privește componenta depresivă, disforică, comparația post-hoc cu corecția Bonferonni a relevat diferențe semnificative pentru depresie și ideea paranoidă, tipul DB înregistrând rate semnificativ mai înalte comparativ cu tipul NP, AV și ASS, explicând 39,6% și respectiv 32,5% din varianță. În ce privește factorul afectiv, testele post-hoc cu corecția Bonferonni au relevat diferențe semnificative între tipul DB și tipurile NP, ASS și AV, explicând 45,1% și respectiv 55% din varianță. Nu în ultimul rând, analiza de varianță a indicat diferențe semnificative pentru fațeta antisocială, explicând 44,7% din varianță. Testele post-hoc cu corecția Bonferonni au demonstrat că agresorii DB și AV prezintă mai multe comportamente antisociale, comparativ cu tipurile NP și ASS. De asemenea, distresul emoțional caracterizează mai degrabă tipul AV, analizele multivariate indicând diferențe semnificative [$F(3, 169)=11,88, p=0,000, \eta^2=0,174, 1-\beta=1$]. Trăsătura ruminăție, ca mecanism de coping cognitiv-emoțional caracterizează tipul AV, însă diferențele sunt mai puțin semnificative, explicând doar 4% din variație. Rezultatele sunt prezentate în Tabelul 1.

Tabelul 1. Analiza multivariată a efectului între tipurile de agresori

	NP (72)		DB (21)		AV (28)		ASS (52)		F	η^2	1- β
	Media	Ab.Std.	Media	Ab.Std.	Media	Ab.Std.	Media	Ab.Std.			
RM	12.7778	3.48527	12.6190	2.24669	12.4643	3.03659	14.2500	3.31884	2.91	.049	.687
T_depresiva	1.4306	1.19655	4.3810	1.43095	1.9286	1.27450	3.2115	1.43262	36.869	.396	1.00
T_paranoida	2.5972	1.62429	5.5238	1.16701	3.0000	1.78471	4.2885	1.25771	27.175	.325	1.00
T_narcisica	3.7361	2.28894	9.3333	2.83431	5.8214	2.91933	8.2500	2.38356	46.265	.451	1.00
T_borderline	2.3750	2.20395	9.8571	2.63222	2.9286	2.14180	5.2885	2.09889	68.952	.550	1.00
T_antisociala	2.1667	2.25801	9.8571	3.71868	2.6429	2.59935	4.2885	2.91269	45.492	.447	1.00
distresul emoțional	24.8472	17.17487	47.0476	18.83209	31.5000	18.99025	40.7500	19.57277	11.882	.174	1.00
impulsivitate	5.9306	2.36956	10.3810	2.57830	6.5714	1.91347	9.2308	2.63919	30.335	.350	1.00
neuroticism	3.8472	2.54348	11.1429	3.35091	5.9643	2.63146	8.9808	2.10033	66.057	.540	1.00
agresivitate- ostilitate	1.5000	1.81543	9.7619	2.73687	1.7143	1.32936	3.3462	2.40004	91.124	.618	1.00
agresivitate fizica	11.3333	2.83837	13.4286	3.57171	21.4643	4.36724	13.5962	3.91207	55.358	.496	1.00
ostilitate	5.9722	3.46152	8.9048	2.01626	9.3929	2.07573	7.1731	1.11099	56.018	.499	1.00

Concluzii

Studiile au identificat diferite profiluri ale agresorului, majoritatea identificând două subtipuri (Goldstein et al., 2016), trei subtipuri (Huss și Ralston, 2008) sau patru subtipuri (Eckhardt et al., 2008; Thijssen și de Ruiter, 2011). Profilul agresorului familial identificat în studiul de față cuprinde patru subtipuri, cu o frecvență a cazurilor ușor diferită, în sensul că agresorii de tip DB apar într-o proporție mai mică, comparativ cu studii similare, în timp ce agresorii de tip NP se remarcă într-o proporție mai mare. Comparativ cu studiile în domeniu, în spațiul românesc am identificat subtipul antisocial, un grup de agresori care se situează între tipul disforic/borderline și antisocial/general violent, într-o proporție ușor ridicată.

În ciuda limitărilor sale, legate mai ales de numărul de variabile luate în discuție, studiul de față a reușit să identifice un profil al agresorului la bărbații condamnați pentru infracțiuni de VD, clasificându-i într-o serie de categorii.

Bibliografie

1. SĂBĂREANU, L.M., GONȚA, V., OPREA, C.E. *Factor structure of the aggression questionnaire: study on the romanian delinquent population*. In: The 9th International conference Edu World 2022, 3rd – 4th June 2022, in press.
2. Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați - ANES. *Raportul de monitorizare a stadiului implementării Planului operațional pentru implementarea Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2018-2021*, 2018, 86p. [citată 16 octombrie 2021]. Disponibil: <https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2019/04/raport-monitorizare-strategie.pdf>
3. DAVID, D. *Profilul distresului emoțional – PDE*. In: Cognitrom. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2010, 14p. ISBN 978-606-8244-03-7.
4. MUNTEAN, D. *Trauma prin violență: violența domestică - formă specifică de violență*. In: 1,2,3...pași în reabilitarea copilului traumatizat – ghid pentru terapeuți. Iași: Editura Spiru Haret, 2009, 79p. ISBN: 978-973-579-161-2.
5. RAKOVEC-FELSER, Z. *Domestic Violence and Abuse in Intimate Relationship from Public Health Perspective*. In: Health Psychology Research, 2014, 2(3): 1821, 62-67. DOI:10.4081/hpr.2014.1821. [citată 16 octombrie 2022]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/271711761_Domestic_Violence_and_Abuse_in_Intimate_Relationship_from_Public_Health_Perspective
6. ROMESBURG, H.C. *Cluster analysis for researchers*. North Carolina: Lulu Press, 1984, 331p. [citată 23 aprilie 2022]. Disponibil: https://books.google.ro/books?id=ZuIPv7OKm10C&printsec=frontcover&dq=Cluster+Analysis+for+Researchers&cd=1&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
7. ZUCKERMAN, M. *Zuckerman-Kuhlman Personality Questionnaire (ZKPQ): An alternative five factorial model*. In: B. de Raad, & M. Perugini (ed.), Big Five Assessment, Seattle: Hogrefe & Huber Publishers, 2002, 377-396. [citată 10 martie 2022]. Disponibil: http://www6.zkpq.com/?template=ARROW_3&tdfs=1&s_token=1677680742.0154710000&uuid=1677680742.0154710000&searchbox=1&showDomain=1
8. BUSS, A.H., PERRY, M. *The Aggression Questionnaire*. In: Journal of Personality and Social Psychology, 1992, 63(3), 452-459. [citată 8 martie 2022]. Disponibil: <https://www.scribd.com/doc/70152712/Buss-Perry-Aggression-Questionnaire#>
9. CUNHA, O., GONÇALVES, R.A. *Intimate partner violence offenders: Generating a data-based typology of batterers and implications for treatment*. In: The European Journal of Psychology

- Applied to Legal Context, 2013, 5(2), 131–139. DOI:10.5093/ejpalc2013a2. [citat 23 octombrie 2022]. Disponibil:
https://www.researchgate.net/publication/262880242_Intimate_partner_violence_offenders_Generating_a_data-based_typology_of_batterers_and_implications_for_treatment
10. FOWLER, K.A., WESTEN, D. *Subtyping male perpetrators of intimate partner violence*. In: Journal of Interpersonal Violence, 2011, 26, 607-639. DOI:10.1177/0886260510365853. [citat 27 iulie 2022]. Disponibil:
https://www.researchgate.net/publication/44626412_Subtyping_Male_Perpetrators_of_Intimate_Partner_Violence
  11. HUSS, M.T., RALSTON, A. *Do batterer subtypes actually matter? Treatment completion, treatment response, and recidivism across a batterer typology*. In: Criminal Justice and Behavior, 2008, 35, 710-724. DOI:10.1177/0093854808316218. [citat 20 august 2022]. Disponibil:
https://www.researchgate.net/publication/247745161_Do_Batterer_Subtypes_Actually_Matter_Treatment_Completion_Treatment_Response_and_Recidivism_Across_a_Batterer_Typology
  12. PERȚE, A., ȚINCAȘ, I. *Manualul de utilizare a Chestionarului de coping cognitiv-emoțional - Adaptarea și standardizarea CERQ pe populația din România*. In: Cognitrom. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2010, 86p. ISBN 978-606-8244-03-7.
  13. THIJSSSEN, J., de RUITER, C. *Identifying subtypes of spousal assaulters using the B-SAFER*. In: Journal of Interpersonal Violence, 2011, 26, 1307-1321. DOI:10.1177/0886260510369129. [citat 27 iulie 2021]. Disponibil:
https://www.researchgate.net/publication/44648910_Identifying_subtypes_of_spousal_assaulters_Using_the_B-SAFER
  14. GARNEFSKI, N., KRAAIJ, V., SPINHOVEN, P. *Manual for the use of the cognitive emotion regulation questionnaire*. The Netherlands: DATEC, Leiderdorp, 2002.
  15. LIICEANU, A., SAUCAN, D.Ș., MICLE, M.I. *Violența domestică și criminalitatea feminină*. București: Institutul Național de Criminologie, 2004, 114p. [citat 21 august 2021]. Disponibil:
<http://criminologie.org.ro/wp-content/uploads/2015/08/Violenta-domestica-Studiu.pdf>
  16. SARTIN, R.M., HANSEN, D.J., HUSS, M.T. *Domestic violence treatment response and recidivism: A review and implications for the study of family violence*. In: Aggression and Violent Behavior, 2006, 11(5), 425-440. DOI:10.1016/j.avb.2005.12.002. [citat 19 octombrie 2022]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/222432044_Domestic_violence_treatment_response_and_recidivism_A_review_and_implications_for_the_study_of_family_violence
  17. STOOPS, C., BENNETT, L., VINCENT, N. *Development and predictive ability of a behavior-based typology of men who batter*. In: Journal of Family Violence, 2010, 25, 325-335. DOI:10.1007/s10896-009-9294-8. [citat 19 august 2022]. Disponibil:
https://www.researchgate.net/publication/227121202_Development_and_Predictive_Ability_of_a_Behavior-Based_Typology_of_Men_Who_Batter
  18. MICLEA, M., PORUMB, M., COTÂRLEA, P., ALBU, M. *Factorii modelului alternativ cu cinci factori. Zuckerman-Kuhlman Personality Questionnaire (ZKPQ)*. In: Cognitrom Assessment System – CAS++, coord.: Mircea Miclea, Mihaela Porumb, Paul Cotârlea, Monica Albu. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2009, 284p. ISBN 978-973-7973-70-2
  19. ROEHL, J., O’SULLIVAN, C., WEBSTER, D., CAMPBELL, J. *Intimate Partner Violence Risk Assessment Validation Study, Final Report*. NCJRS, 2005, 93p. [citat 19 octombrie 2021]. Disponibil: <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/grants/209732.pdf>
  20. WALTZ, J., BABCOCK, J.C., JACOBSON, N.S., GOTTMAN, J.M. *Testing a Typology of Batterers*. In: Journal of Consulting and Clinical Psychology, 2000, Vol. 68, No. 4, 658-669. [citat 21 august 2021]. Disponibil:
<https://www.johngottman.net/wp-content/uploads/2011/05/Testing-a-typology-of-batterers.pdf>

21. GARCIA-MORENO, C., JANSEN, H.A.F.M., ELLSBERG, M., HEISE, L., WATTS, C.H. *Prevalence of intimate partner violence: findings from the WHO multi-country study on women's health and domestic violence*. In: *The Lancet*, 368(9543):1260-9, 2006, 1260-1269. [citat 19 iulie 2021]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/6766797_Prevalence_of_intimate_partner_violence_Findings_from_the_WHO_Multi-country_Study_on_Women's_Health_and_Domestic_Violence
22. GOLDSTEIN, D.A., CANTOS, A.L., BRENNER, L.H., VERBORG, R.J., KOSSON, D.S. *Perpetrator type moderates the relationship between severity of intimate partner violence and recidivism*. In: *Criminal Justice and Behavior*, 2016, 43, 879–898. DOI:10.1177/0093854815616841 [citat 23 octombrie 2022]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/285548605_Perpetrator_Type_Moderates_the_Relationship_Between_Severity_of_Intimate_Partner_Violence_and_Recidivism
23. HOLTZWORTH-MUNROE, A., MEEHAN, J.C., HERRON, K., REHMAN, U., STUART, G.L. *Testing the Holtzworth-Munroe and Stuart batterer typology*. In: *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 2000, 68, 1000-1019. DOI:10.1037//0022-006X.68.6.1000. [citat 19 august 2021]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/12185797_Testing_the_Holtzworth-Munroe_and_Stuart_1994_Batterer_Typology
24. ECKHARDT, C.I., MURPHY, C.M., WHITAKER, D.J., SPRUNGER, J., DYKSTRA, R., WOODARD, K. *The Effectiveness of Intervention Programs for Perpetrators and Victims of Intimate Partner Violence*. In: *Partner Abuse, Volume 4, Number 2*, 2013, 196-231. [citat 21 august 2021]. Disponibil: <https://www.domesticviolenceintervention.net/wp-content/uploads/2014/02/Eckhardt.etal2013.Manuscript.pdf>
25. WALSH, Z., SWOGGER, M.T., O'CONNOR, B.P., SHATAR SCHONBRUN, Y., SHEA, M.T., STUART, G.L. *Subtypes of partner violence perpetrators among male and female psychiatric patients*. In: *Journal of Abnormal Psychology*, 2010, 119, 563-574. DOI: 10.1037/a0019858. [citat 21 august 2022]. Disponibil: https://www.academia.edu/6355717/Subtypes_of_Partner_Violence_Perpetrators_Among_Male_and_Female_Psychiatric_Patients
26. REID, R.J., BONOMI, A.E., RIVARA, F., ANDERSON, M.L., FISHMAN, P.A., CARRELL, D.S., THOMPSON, R.S. *Intimate Partner Violence Among Men: Prevalence, Chronicity, and Health Effects*. In: *American Journal of Preventive Medicine*, 2008, Volume 34, Issue 6, 478-485. DOI:10.1016/j.amepre.2008.01.029. [citat 10 august 2022]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/5379245_Intimate_Partner_Violence_Among_Men_Prevalence_Chronicity_and_Health_Effects
27. STÖCKL, H., DEVRIES, K., ROTSTEIN, A., ABRAHAMS, N., CAMPBELL, J., WATTS, C., GARCIA MORENO, C. *The global prevalence of intimate partner homicide: a systematic review*. In: *The Lancet*, 2013, 1-8. [citat 19 iulie 2021]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/241691772_The_global_prevalence_of_intimate_partner_homicide_A_systematic_review